

DE CULTUUR

V.l.n.r.: Vera Jongejan, Henk ter Horst, Daan Lemaire: 'Je moet het de mensen niet zo moeilijk maken. De kunstwereld is toch al zo hard'

Is er nog kunst na de BKR?

Hoe vergaat het BKR-kunstenaars die nu gedwongen worden hun beschutte atelier te verlaten? Galerie 30: een initiatief.

door CHRIS REINEWALD

JAMMER DAT je afgelopen zaterdag niet op de opening onze buikdanseres gezien hebt," verzucht Joop Voskuil (39). Hij maakt etsjes en is een van de BKR-kunstenaars die geheel in de privateringsgedachte van WVC samen met andere kunstenaars een eigen galerie runnen in de Amster-

damse Kerkstraat.

Oorspronkelijk zou de buikdanseres ook het thema 'erotiek' opluisteren. „Maar daar hadden we al twee meisjes voor, die – gewoon gekleed hoor – hun erotische fantasieën vertelden,” herinnert Daan Lemaire (44) zich. Hij maakt werk 'in de abstracte sfeer'. Naast Lemaire en Voskuil zitten er nog drie leden van de Vereniging om de tafel. Vera Jongejan (47), portretschilderes, maakt sinds 1972 dankbaar gebruik van de Beeldende Kunstenaars Regeling BKR. *Air-brusher* Henk ter Horst (30) niet. Hij leeft voor veertig procent van een bijstandsuitkering. Een strakkijskend meisje in de hoek weigert zich voor te stellen. „Ik ben geen kunstenaar. Als je in de bijstand zit ben je *Niks*,” zegt ze en zet een meedogenloos stilzwijgen in.

Het rommelt aan het BKR-front. Sinds Lubbers achter de regeringstafel heeft plaatsgenomen blijkt een aantal 'verworvenheden' op het gebied der kunsten minder onaantastbaar dan weleer. Er moest bezuinigd worden, terwijl deze praktische maatregelen tevens werden aangegrepen om het *kunstenaars*-beleid om te buigen tot een *kunst*-beleid. Plotseling vielen er woorden als kwaliteit en topkunst, de sociale franje aan allerlei regelingen werd te-

kort ook BKR-gebruiker (de term legt onwillekeurig verbanden met een zekere verflaving) is er niet rouwig om dat hij nog niet het museum heeft gehaald: „Als je in de top van het kunstcircuit zit word je geleefd. Zak je terug dan is er binnenkort ook geen BKR meer om je op te vangen,” berust hij. „Ik ben verleden jaar vrijwillig uit de BKR gestapt, om de eer aan mijzelf te houden. Je moest toen voor f 6.000,- vrij verkocht hebben. Tegen die dwang kon ik niet.”

Met ingang van 1 januari 1987 zullen alle 2200 nog resterende BKR-kunstenaars de RWW in moeten. Onlangs berichtte minister Brinkman dat de resterende zestig miljoen aan BKR-gelden van Sociale Zaken naar WVC worden overgeheveld. Drie miljoen daarvan zal enige tijd als 'sociaal vangnet' dienen voor kunstenaars met een te laag inkomen. 25 miljoen zal het rijk besteden als subsidie voor presentaties, opdrachten, projecten en aankopen van individuele kunstenaars, terwijl de vier grote kunststeden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven) en de provincies eenzelfde bedrag voor hun eigen beeldende kunst-beleid mogen besteden.

Als deze plannen hun beslag krijgen is de BKR van de baan. Aanvankelijk konden de bezuinigingsmaatregelen eenvoudig omzeild worden. De norm van drieduizend gulden werd makkelijk gehaald door kunstwerken van elkaar te kopen. Met de eis tenminste één keer per jaar te exposeren werd het moeilijker en had de 'natuurlijke afvloeiing' van de 'BKR-gebruikers' meer 'succes'. „Ook zoiets, die expositiedwang,” zegt Joop. „Je hebt mensen die jarenlang prachtig werk maken, maar er niet mee naar buiten durven te treden. Ik noem dat een kwestie van persoonlijke integriteit.” Juist om deze groep een handje te helpen werd Galerie 30 opgezet als kunstenaarsinitiatief zonder grensverleggend werk. De prijzen worden met opzet laaggehouden om het 'gewone' publiek te trekken. Een opzet die redelijk slaagt. Soortgelijke initiatieven volgden, de BKR-kunstenaar werd gedwongen